

Sygn. akt VIII GC 897/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Eliza Grzybowska

Protokolant stażysta Natalia Gliniecka - Kitowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 grudnia 2015 r. w B.

sprawy z powództwa (...) Spółka Jawna

przeciwko P. S.

o zapłatę

I. uchyla w stosunku do P. S. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 24 września 2014r.,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 71 089,11 zł (siedemdziesiąt jeden tysięcy osiemdziesiąt dziewięć złotych jedenaście groszy) z ustawowymi odsetkami od kwoty 64.259,11 zł od dnia 20 stycznia 2015r. do dnia zapłaty solidarnie z M. P. D.,

III. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7 172,00 złotych (siedem tysięcy sto siedemdziesiąt dwa złote) solidarnie z M. P. D. w zakresie kwoty 5.972 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Eliza Grzybowska

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Jawna z siedzibą w N. wniosła o zasądzenie od pozwanych M. P. D. i P. S. solidarnie kwoty 71.089,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 11.533,47 zł od dnia 24 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,

- 6.368,23zł od dnia 31 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,

- 46.357,41 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,

- 6.830 zł od dnia wniesienia pozwu (tj. od 5 czerwca 2014r.) do dnia zapłaty oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w sierpniu 2012 r. sprzedała spółce (...) sp. z o.o. olej napędowy za łączną kwotę 64.259,11 zł. Należność ta wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz kosztami procesu w kwocie 6.380 zł została zasądzona przez Sąd Rejonowy we W. wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. Powódka wszczęła na podstawie tego wyroku egzekucję, która okazała się bezskuteczna. Powódka wskazała, że pozwani byli członkami zarządu spółki (...) sp. z o.o., przy czym pozwany P. S. pełnił tę funkcję od 16 marca 2012 r. do 12 sierpnia 2013r. Powódka podniosła,

że swoje roszczenie opiera na treści art. 299 k.s.h. W dalszej części powódka podniosła, że wezwała pozwanych do zapłaty kwoty dochodzonej w niniejszej sprawie.

Pozwani nie złożyli odpowiedzi na pozew. W dniu 24 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wydał w tej sprawie wyrok zaoczny, w którym zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 71.089,11 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 64.259,11 zł od dnia 28 lutego 2014r. w stosunku do M. P. D. i od dnia 1 marca 2014r. w stosunku do P. S.. W pozostałym zakresie sąd oddalił powództw. W punkcie III. wyroku zasądzono od pozwanych na rzecz powodów solidarnie kwotę 5.972 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od tego wyroku pozwany P. S. wniósł sprzeciw. W jego treści pozwany wskazał, że nawet, gdyby złożył wniosek o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie, to powódka nie uzyskalaby zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym. Pozwany wskazał, że spółka (...) od początku swojego istnienia nie posiadała zdolności finansowej do regulowania zobowiązań. Celem jej działalności był bowiem udział w charakterze podwykonawcy w budowie odcinka autostrady (...) K. – S.. Za wykonywane usługi spółka (...) sp. z o.o. miała otrzymywać wynagrodzenie od spółki (...) Sp. z o.o. Spółka (...) sp. z o.o. nie posiadała żadnych środków finansowych ani majątku trwałego. Przysługiwały jej jedynie wierzytelności względem (...) Sp. z o.o. w łącznej kwocie przekraczającej 300.000 zł. Do wypłaty umówionego wynagrodzenia nie doszło, gdyż wskazana spółka została postawiona w stan upadłości. Ze względu na nieotrzymanie umówionego wynagrodzenia spółka (...) sp. z o.o. nie była w stanie zapłacić swoim kontrahentom za świadczone usługi i dostarczony towar.

W dalszym toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedała w sierpniu 2012 r. spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. olej napędowy za łączną kwotę 64.259,11 zł.

Okoliczność bezsporna

W dniu 21 marca 2013r. Sąd Rejonowy we W. wydał wyrok, w którym zasądził od spółki (...) sp. z o.o. kwotę 64.259,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot:

- 11.533,47 zł od dnia 24 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,

- 6.368,23zł od dnia 31 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,

- 46.357,41 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,

W wymienionym wyroku zasądzono również od spółki (...) sp. z o.o. na rzecz powódki kwotę 6.830 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W dniu 30 kwietnia 2013 r. wyrokowi temu nadano klauzulę wykonalności.

Dowód: wyrok k. 15 akt, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności k. 16-17

Powódka wszczęła egzekucję przeciwko spółce (...) sp. z o.o. przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w B. C. K..

W dniu 5 września 2013 r. wymieniony Komornik Sądowy wydał postanowienie o umorzeniu egzekucji ze względu na jej bezskuteczność. W uzasadnieniu podano, że pod adresem spółki mieści się inny podmiot a dłużnik nie posiada żadnych zarejestrowanych pojazdów mechanicznych ani nieruchomości, wierzytelności ani kont bankowych. Komornik ustalił koszty egzekucji na kwotę 231,52 zł.

Dowód: odpis postanowienia o umorzeniu postępowania z dnia 05.09.2013 r. k. 18-19

Pozwany P. S. był członkiem zarządu spółki (...) sp. z o.o. od 16.03.2012 r. do 12.08.2013r.

Dowód: odpis pełen z KRS k. 20-22

Spółka (...) sp. z o.o. od początku swojej działalności nie posiadała żadnego majątku. Została utworzona celem realizacji usług przewozowych przy realizacji autostrady (...). Spółka zawarła umowę z (...) Sp. z o.o., na rzecz której świadczyła te usługi. (...) sp. z o.o. realizowała umowę od kwietnia 2012 r. do września 2012 r. Z tego tytułu w okresie od maja 2012 r. do 1 października 2012 r. wystawiła (...) Sp. z o.o. 14 faktur na łączną kwotę 434.781,57 zł. Spółka (...) Sp. z o.o. w początkowym okresie współpracy regulowała należności a później zaprzestała dokonywania płatności. Nie ustalono daty, od kiedy (...) Polska zaprzestała regulowania zadłużenia. Ponadto w okresie realizacji umowy dla (...) Sp. z o.o. (...) sp. z o.o. ponosiła koszty związane z wynajęciem pojazdów ciężarowych od firmy (...), regulowali też należności dla kierowców świadczących usługi w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. (...) sp. z o.o. ponosiła też koszty związane z zakupem benzyny i materiałów eksploatacyjnych.

Dowód: zeznania świadka W. C. k. 206-207, zeznania pozwanego k. 210-210v

W dniu 18 lutego 2013r. ogłoszono upadłość (...) Sp. z o.o. połączoną z likwidacją majątku tej spółki. Na podstawie informacji udzielonej przez syndyka tej spółki ustalono, że w masie upadłości znajdują się środki o wartości około 2 mln zł, które mają zaspokoić koszty postępowania i około 150 wierzytelności na kwotę około 17,5 mln zł (w tym blisko 4 mln, mieszczące się kategorii II i III).

Dowód: dokumentacja załączona do akt jako załącznik nr 1., zawierające kserokopie dokumentów z akt sprawy X Gu 617/12 i X Gu 621/12 i X Gup 17/13, pismo syndyka k. 226

Powódka wezwała pozwanych jako odpowiedzialnych osobiście i solidarnie za zobowiązania spółki, do dobrowolnego spełnienia świadczenia, zasądzonego tytułem wykonawczym pismami z dnia 18.02.2014r. Pozwany M. P. D. nie podjął wezwania a za pozwanego P. S. przesyłkę w dniu 21 lutego 2014 r. odebrała nieustalona osoba. Pozwany P. S. począwszy od stycznia 2013r. nie mieszkał pod adresem, na który skierowano korespondencję. Przebywał stale w B. przy ul. (...).

Dowód: Wezwania do zapłaty wraz z dowodami doręczenia k. 23-28, zgłoszenie żądania dosyłania k. 86, zeznania W. C. k. 152v-153, zeznania pozwanego k. 153

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu, a także na podstawie przeprowadzonego dowodu z zeznań świadka W. C. i zeznań pozwanego. Sąd w całości dał wiarę tym zeznaniom albowiem były jasne, spójne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, a także korespondowały z pozostałym materiałem zebrany w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 299 § 1 ksh, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Zgodnie natomiast z treścią § 2 przywołanego przepisu, członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykáže, że we właściwym czasie zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Zgodnie z przeważającym stanowiskiem doktryny i orzecnictwem, odpowiedzialność normowana przez przytoczony powyżej przepis art. 299 ksh, określana jest jako szczególny przypadek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy (zob.: uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136 i powołane w niej orzeczenia SN, a z późniejszego orzecnictwa - wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2007 r., III CSK 2/2007, niepubl.). Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić

wysokości doznanej wskutek tego szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 203) oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna. Z omawianej regulacji wynika zatem **domniemanie poniesienia przez wierzyciela szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności**. Dodać należy, że domniemaniami w świetle regulacji art. 299 ksh są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela, a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07).

Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie sądowym nie jest kwestionowana teza, że odpowiedzialności na podstawie art. 299 k.s.h. podlega każdy członek zarządu o ile tylko wierzytelność, której dotyczy pozew powstała w czasie pełnienia przez niego funkcji albo w tym czasie istniała. W tej sprawie wierzytelności, których dotyczył wyrok wydany przez Sąd Rejonowy we W. w dniu 21.03.2013r. stały się wymagalne w okresie od 24.08.2012r. do 08.09.2012r., gdyż od tych dat naliczono spółce (...) bis sp. z o.o. odsetki ustawowe. Bezspornym było, że w dniu powstania tych wierzytelności tj. w dniu zawarcia przez spółkę pozwany P. S. był członkiem zarządu wymienionej spółki.

W przedmiotowej sprawie powód niewątpliwie dowiódł zatem zaistnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 299 ksh. Wykazał mianowicie, że przysługiwało mu wobec spółki (...) sp. z o.o. roszczenie objęte prawomocnym wyrokiem. Do pozwu dołączył również postanowienie komornika, z którego wynikało, że egzekucja wobec tej spółki była bezskuteczna.

Pozwany nie wykazał natomiast w toku postępowania, iżby istniały podstawy określone w art. 299 § 2 ksh, które zwalniałyby go od odpowiedzialności za zadłużenie spółki. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 1 k.s.h nie podlega członek zarządu, który wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

W niniejszej sprawie pozwany powoływał się na ostatnią z wymienionych przesłanek egzoneracyjnych. Podnosił mianowicie, że nawet gdyby złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...) Sp. z o.o., to wobec faktu, iż jedynym aktywem tej spółki jest wierzytelność wobec (...) sp. z o.o. a z treści pisma syndyka tej spółki wynika, iż (...) sp. z o.o. nie uzyskaby zaspokojenia, to fakt złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie spowodowałby zaspokojenia powoda w jakimkolwiek zakresie.

Stanowisko pozwanego w ocenie sądu nie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślić należy przede wszystkim, że z treści art. 299 k.s.h. wynika domniemanie, że dłużnik spółki poniósł szkodę w związku z niezgłoszeniem w terminie wniosku o jej upadłość. Oznacza to, że pozwany, chcąc w sposób skuteczny uniknąć odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. winien udowodnić, że szkoda taka nie powstała. (...) dowodowa podjęta przez pozwanego w tej sprawie nie pozwoliła jednak na obalenie wskazanego domniemania.

Na gruncie tej sprawy bezspornym jest, że spółka (...) sp. z o.o. nie dysponowała żadnym majątkiem pozwalającym na spłatę zadłużenia poza wierzytelnością względem (...) sp. z o.o. Oczywistym jest zatem, że stan niewypłacalności spółki (...) sp. z o.o. powstał dokładnie w chwili, gdy spółka (...) sp. z o.o. zaprzestała spłaty swych zobowiązań. Od tego momentu bowiem spółka A. (...) utraciła możliwość spłaty swych zobowiązań. W terminie dwóch tygodni od tej daty pozwany jako członek zarządu spółki winien był złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...) sp. z o.o.

W toku niniejszego postępowania pozwany nie wykazał w jakim momencie spółka (...) sp. z o.o. przestała spłacać swe długi. Na podstawie jego zeznań, zeznań W. C. i przedłożonych dokumentów ustalono jedynie, że spółka (...) sp. z o.o. wykonywała usługi na rzecz (...) sp. z o.o. w okresie od kwietnia do września 2012 r. Zarówno pozwany jak świadek W. C. zgodnie podali, że w pewnym momencie przestali otrzymywać zapłatę za zrealizowane przewozy.

Żaden z nich nie był jednak w stanie podać, od kiedy sytuacja ta miała miejsce. Tymczasem zakupy paliwa, których dotyczy powództwo były realizowane w sierpniu 2012 r. Nie da się zatem wykluczyć, że spółka (...) sp. z o.o. popadła w stan niewypłacalności jeszcze przed datą dokonania zakupów u powoda. Gdyby w tej sytuacji został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości sp. z o.o., to powódka mając świadomość, w jakiej sytuacji znajduje się spółka (...) sp. z o.o. z całą pewnością odmówiłaby dokonania sprzedaży paliwa. Spółka (...) sp. z o.o. nie mogłaby zresztą dalej realizować umowy z (...) Sp. z o.o., gdyż zarówno podmiot wynajmujący jej samochody jak i kierowcy, z którymi zawarto umowy cywilnoprawne z całą pewnością odmówiłyby dalszej współpracy. Wobec braku informacji o dacie popadnięcia przez spółkę (...) bis sp. z o.o. nie można wykluczyć, że gdyby pozwany złożył wniosek o ogłoszenie upadłości do zapobiegłby wyrządzeniu szkody powódce.

Nadto należy zauważyć, że spółka (...) sp. z o.o. w związku z prowadzoną działalnością zaciągnęła zobowiązania nie tylko względem powoda ale i wobec kierowców, z którymi zawarła umowy cywilnoprawne oraz wobec podmiotu wynajmującego pojazdy. Z zeznań pozwanego wynika, że zarówno roszczenia kierowców jak i wynajmującego zostały spłacone w całości. Prawdopodobnym jest zatem, że w razie złożenia wniosku o upadłość doszłoby do proporcjonalnego zaspokojenia wierzycieli i powód uzyskałby zapłatę przynajmniej za część sprzedanego paliwa.

Powyższy wywód prowadzi do wniosku, że pozwany nie udowodnił, iżby niezgłoszenie wniosku o upadłość spółki nie spowodowało szkody po stronie powoda.

Wobec powyższego sąd uznał, że żądanie powoda co do zasady zasługuje na uwzględnienie. Z tego względu sąd uchylił w stosunku do pozwanego P. S. wyrok zaoczny wydany w dniu 24 września 2014r. i zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 71.089,11 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 64.259,11 zł od dnia 20 stycznia 2015r. do dnia zapłaty solidarnie z M. P. D..

Na zasądzoną kwotę składała się należność główna zasądzona wyrokiem SR we W. – 64.259,11 zł oraz zasądzone w tym wyroku koszty procesu w kwocie 6.830 zł.

Nie ulega wątpliwości, iż odpowiedzialność członków zarządu na podstawie art. 299 ksh obejmuje m. in. zasądzone w tytule wykonawczym wydanym p-ko spółce z o. o. odsetki ustawowe od należności głównej. (uchwała SN z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06). Zważyć jednak należy, że odsetki za opóźnienie od odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h. należą się dopiero od chwili wymagalności ustalonej zgodnie z art. 455 k.c. Przedstawiony pogląd sprowadza się bowiem do tego, że wymagalność roszczenia skierowanego przeciwko członkom zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest tożsama z wymagalnością roszczenia względem spółki. Termin spełnienia świadczenia przez osoby, o których mowa w art. 299 k.s.h., nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, przez co świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Zatem niewyegzekwowane odsetki za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej mogą być objęte odszkodowaniem dochodzonym na podstawie art. 299 k.s.h. dopiero od daty wezwania pozwanych do zapłaty roszczenia głównego.

W tej sytuacji sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki od dnia następnego po dacie sporządzenia przez pozwanego wniosku o przywrócenie terminu i sprzeciwu od wyroku zaocznego tj. po 19.01.2015r. Z treści tego dokumentu wynika, że w tym dniu dowiedział się o roszczeniu kierowanym do niego przez powódkę. Wyjaśnić należy przy tym, że sąd ustalił, że doręczenie pozwanemu przez powódkę wezwania na adres ul/ F. 22 w B. było nieskuteczne, gdyż zarówno z jego zeznań jak i z zeznań W. C. oraz z dokumentu znajdującego się na k. 86 zł wynikał, że od stycznia 2013 r. pozwany nie przebywał w tym miejscu.

Sąd oddalił natomiast powództwo w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kosztów procesu zasądzonych w wyroku. Zgodnie z treścią trafnej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20.05.2011r. „przepis art. 481 § 1 kc nie ma zastosowania do świadczeń pieniężnych zasądzonych prawomocnym orzeczeniem o kosztach procesu” (por. uchwała Sądu Najwyższego z dn. 20.05.2011r., sygn. akt III CZP 16/11, Lex 794131). Tym samym odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, o których mowa w art. 481 § 1 kc nie mogą być naliczane od świadczeń

pieniężnych z tytułu zasądzonych kosztów postępowania i po prawomocnym zakończeniu postępowania nie można żądać korygowania tych kwot.

Sąd zasądził wskazaną wyżej kwotę od pozwanego solidarnie z M. P. D. w oparciu o treść art. 299 § 1 ksh.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z treścią art. 100 kpc, uznając, że powód uległ jedynie co do nieznaczonej części swego żądania. Na podstawie tego przepisu sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.172 zł. W kwocie tej mieściła się suma 3555,00 zł stanowiąca opłatę od pozwu oraz kwota 3.617 zł stanowiąca koszty zastępstwa procesowego (17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa i 3.600 zł – wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).

SSR Eliza Grzybowska